

CYNGOR SIR YNYS MÔN

PWYLLGOR:	PWYLLGOR ARCHWILIO
DYDDIAD:	24 MEDI 2013
TEITL YR ADRODDIAD:	ADRODDIAD ARCHWILIO MEWNOL - GAN GYNNWYS ADRODD AR GYNNYDD O RAN GWEITHREDU ARGYMHELLION
PWRPAS YR ADRODDIAD:	ER GWYBODAETH
ADRODDIAD GAN:	PENNAETH GWASANAETH – ARCHWILIO
GWEITHREDU:	ER GWYBODAETH

1. RHAGARWEINIAD

- 1.1 **Gwaith Archwilio Mewnol** - Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn darparu adroddiadau gwaith i bob Pwyllgor Archwilio yn manylu ar waith a wnaed gan y Gwasanaeth yn y cyfnod ers y Pwyllgor diwethaf, gan ddwyn sylw at unrhyw wendidau sylweddol mewn rheolaethau ac unrhyw faterion eraill a ddaeth i'r wyneb ac adrodd ar ystadegau tracio argymhellion. Nid yw'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn adrodd yn ffurfiol ar hyn o bryd i'r Penaeithiad Gwasanaeth a'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth.
- 1.2 **Tracio Argymhellion** - Ers nifer o flynyddoedd, mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi bod yn cynnwys yn ei adroddiadau gwaith i'r Pwyllgor Archwilio fanylion am gynnydd o ran gweithredu argymhellion a wnaed gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol. Gosodwyd targed o weithredu **80%** o argymhellion lefel uchel a chanolig o fewn yr amserlenni y cytunwyd arnynt fel targed sy'n cyfateb i 'gynnydd da' yn unol â methodoleg dilyn-i-fyny RSM Tenon. Fodd bynnag, yn achos y rhan fwyaf o'r adroddiadau gwaith a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio dros y blynyddoedd, mae'r cyfraddau gweithredu hyn wedi bod yn is na'r targed 80%. Siomedig yw dweud bod y gyfradd weithredu ar gyfer argymhellion lefel 'Uchel' a 'Chanolig' yr adroddwyd arnynt yn y cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio ym mis Gorffennaf 2013 yn 53%.
- 1.3 Mae'r Adain Archwilio Mewnol wedi cynnal ymarfer glanhau data mewn perthynas â'r argymhellion a gofnodwyd ar y rhaglen 4action ac mae wedi 'cau' nifer o argymhellion sydd bellach wedi cael eu disodli, yn ogystal â rhai eraill sydd eisioes wedi eu gweithredu. Dylai hynny roi darlun cywirach o'r cyfraddau gweithredu.
- 1.4 Dylid nodi mai swyddogaeth y rheolwyr ac nid swyddogaeth yr Adain Archwilio Mewnol yw gweithredu'r argymhellion. Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn hwyluso'r defnydd o feddalwedd tracio argymhellion y Cyngor ac yn darparu'r adroddiadau a'r graffiau angenrheidiol er budd Uwch Reolwyr ac Aelodau trwy'r Pwyllgor Archwilio.
- 1.5 Mae'r adroddiad hwn felly'n ceisio amlinellu gweithdrefn adrodd newydd ar gyfer Archwilio Mewnol, gan gynnwys cyfraddau gweithredu argymhellion gyda'r nod o godi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd gweithredu argymhellion ymysg uwch reolwyr.

2. CEFNDIR – ADRODDIADAU CYFREDOL

- 2.1 Gwaith Archwilio Mewnol** - Adroddir ar ganlyniadau gwaith y Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn yr adroddiadau a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio. Ar hyn o bryd, nid yw'r Adain Archwilio Mewnol yn adrodd yn ffurfiol i'r uwch reolwyr fel grŵp ar wendidau a materion rheolaeth a ddaeth i'w sylw yn ystod ei waith. Fodd bynnag, anfonir adroddiadau unigol i Benaethiaid Gwasanaeth perthnasol ac mae copïau ohonynt yn mynd i'r Swyddog Adran 151 er gwybodaeth.
- 2.2 Tracio Argymhellion** - Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn defnyddio system gwe **4Action** RSM Tenon i gofnodi'r holl argymhellion a wneir ganddo. Gellir defnyddio'r system i dracio'r holl argymhellion a wneir un ai gan yr Adain Archwilio Mewnol, rheoleiddwyr eraill a chynlluniau gweithredu adrannol fel y bydd angen. Fodd bynnag, defnyddir y system yn bennaf ar hyn o bryd i gofnodi a thracio argymhellion gan yr Adain Archwilio Mewnol.
- 2.3** Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn cofnodi'r holl argymhellion a wneir yn ei adroddiadau, p'un a ydynt yn rhai 'Uchel', 'Canolig' neu 'Isel', yn ogystal ag argymhellion nad ydynt wedi eu rhoi mewn categori. Mae gweithwyr sy'n gyfrifol am weithredu'r argymhellion yn cael mynediad i'r system 4action sy'n caniatâu iddynt dracio cynnydd pob argymhelliad a wnaed a chofnodi unrhyw gamau a gymerwyd i'w gweithredu. Unwaith y mae argymhelliad wedi ei neilltuo ar gyfer gweithwyr unigol, mae'r system yn anfon e-bost atynt i gadarnhau'r argymhelliad a'r amserlen ar gyfer ei weithredu.
- 2.4** Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn cynhyrchu adroddiad bob chwarter ar gynnydd a wnaed yn erbyn gweithredu argymhellion ac sy'n dangos statws gweithredu'r argymhellion lefel '**Uchel**' a '**Chanolig**' i bwrpas adrodd i bob Pwyllgor Archwilio. Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol hefyd yn gofyn am ddiweddariadau gan y gweithwyr perthnasol bob chwarter i sicrhau bod yr adroddiadau ar y statws gweithredu yn gyflawn ac yn gyfredol.

3. Y FFRAMWAITH ADRODD ARFAETHEDIG

- 3.1** Cynigir y dylid adrodd i uwch reolwyr yn rheolaidd gan roi crynodeb o'r gwaith Archwilio Mewnol a wnaed, y materion sylweddol a nodwyd yn sgil y gwaith hwnnw yn y cyfnod, ynghyd â chyfraddau gweithredu ar gyfer argymhellion 'arwyddocaol'. Bydd yr adroddiad hefyd yn cynnwys blaenraglen waith ar gyfer Archwilio Mewnol er gwybodaeth uwch reolwyr.
- 3.2** Byddai adroddiad rheolaidd i'r Penaethiaid Gwasanaeth a'r Uwch Dim Arweinyddiaeth yn codi ymwybyddiaeth Penaethiaid Gwasanaeth a Chyfarwyddwyr o faterion a godwyd gan yr Adain Archwilio Mewnol a blaenraglen waith y Gwasanaethau. Byddai adroddiadau o'r fath hefyd yn ceisio eu hatgoffa o'r argymhellion lefel 'Uchel' a 'Chanolig' sydd angen sylw yn eu meysydd penodol a'r argymhellion hynny y bydd angen eu gweithredu yn y dyfodol agos.
- 3.3** Byddai'r adroddiadau Archwilio Mewnol yn seiliedig ar y wybodaeth a gasglwyd eisoes ac a adroddwyd i'r Pwyllgor Archwilio a byddent yn cael eu cyflwyno i'r Penaethiaid Gwasanaeth a'r Cyfarwyddwyr (lle mae modd gwneud hynny) cyn y bydd yr adroddiad cyfatebol yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio. Byddai hynny'n gyfystyr ag adrodd yn chwarterol i'r Penaethiaid Gwasanaeth a'r Uwch Dim Arweinyddiaeth.
- 3.4** Fe wnawn gymryd y cyfle i adolygu fformat yr adroddiadau cynnydd i'r Pwyllgor Archwilio fel rhan o'r adolygiad cyffredinol yma o linellau adrodd. Y nod fydd i unioni adroddiadau i uwch reolwyr a'r Pwyllgor Archwilio.

- 3.5 Gofynnwyd i'r Uned Bolisi greu fframwaith ar gyfer cofnodi, tracio ac adrodd ar yr holl adroddiadau gan reoleiddwyr allanol yn dilyn adolygiad Archwilio Mewnol o Adroddiad Monitro Sicrwydd Trydydd Partïon a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2012. Dylai unrhyw gynnydd mewn perthynas â gweithredu argymhellion gael ei gymryd i ystyriaeth yn y gwaith a wneir gan yr Uned Bolisi.
- 3.6 Darperir adroddiadau manylach i'r uwch reolwyr a'r Pwyllgor Archwilio am y gwasanaethau unigol lle mae'r cyfraddau gweithredu'n disgyn islaw'r targed 80%.
-